

Ahmet Nacar

Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi

Dört yanlış bir doğru

Hani derler ya,
Dört yanlış bir doğruyu götürür diye...
Ne demektir bu?
Var mı karşılığı hayatta!
Ki kader yazılır bazen bununla.
Şimdi kurban mı oldu doğrularım
Yaptığım yanlışlara.
Bir kaplumbağayı taşımışlığım yoldan,
Ya da kurtarmışlığım bir kediyi
Sıkıştığı odun yığınınından,
Yok mu oldu şimdi
Kalp kırdığımdan?
Hem nereden bulur yanlışlarım
Doğrularımın adresini;
Bulup nereye götürür,
Ve direnmez mi hiç doğrular...
Ama durun bir dakika!
Daha çetin bir sorum var:
Doğru mudur her iyilik;
Ve her yanlış kötü mü?
Ölmeli miydi kaplumbağa ya da kedicik?
Nedir iyi, kötü, yanlış, doğru?
Sokrates'ten beri çözülemeyen soru...
Zalim, mazlum,
Herkes iyi, herkes doğru kendince.
Şimdi bana kim söyleyecek;
Barış için savaşanlar,
Kazanmak için yarışanlar,
Vermek için alanlar,
Özgürlük için daraltanlar,
Huzur için korkutanlar,
Bir kuru için bin yaşı
Göz kırpmadan yakanlar...
Hangi kitaptan okudular
Doğruyu, yanlışını?
Bir bildikleri var ki
Değişse de zaman
Dönmüyor devran.
Öyle emin ki insan
Atmıyor geri adım
Ne savaşan
Ne yarışan.
Bulamadım sırlar kitabını,
Bilemedim doğruyu, yanlışını.
Beynime çıkmış kara sular
Ve iki büküm kıvrımları...
Bulamıyor bir dayanak.
Ama bir şey var ki
Görecesiz mutlak:
"Öyle güçlüymüş ki doğrular
Bir tanesiyle ancak
Dört yanlış başa çıkar."

Asıl dikkatinizi çekmek istediğim nokta şu:

Irvin Yalom -ya da eserleri dünyanın pek çok ülkesinde, farklı dillerde okunan yazarlar/kuramcılar- hakkında düşünmeye başladığımızda, yaşamlarında karşılaştıkları sorunlarla baş etme kararlılıkları dünyaya değerli bir duruşu göstermesi bakımından dikkate alınmalı. Yalom, filozofların ve edebiyatçıların bilgeliğiyle ilgilendiğinden, insanlık tarihinin pek çok yaratıcı aklını meslek uygulamalarına karabilmiş. Kafka ve Sartre gibi varoluşçu düşünürlerden Platon, Dostoyevski ve Beckett'e uzanan bir okuma deneyimi yazarın düşünsel dünyasını zenginleştirmiş hiç şüphesiz.

Yalom'un 1970'li yıllarda yayımlanan "Varoluşçu Psikoterapi" adlı kitabından son kitabına dek uzanan binlerce sayfalık yazılarında insanın ne'liğine yönelik arayışının devam ettiği söylenebilir. Hastalarını eserlerine çağırırken, hastalarının dünyaya bakışlarına ve çevreyi nasıl algıladıklarına, insanların yaşam deneyimlerinin çeşitliliğine tanıklık ederiz.

Charles Dickens, "İki Şehrin Hikayesi'nde '(...) Çünkü sona yaklaştıkça, adım adım başa dönen bir daire çizerek ilerliyorum. (...) Artık kalbim uzun zaman önce uykuya dalmış pek çok hatıranın dokunuşunu taşıyor' diye yazar; 'yaşlanmanın acemisi', seksenli yaşlarındaki Irvin D. Yalom, "Bir Psikiyatristin Anıları"nı yazarken Dickens'ın bu sözlerini sıklıkla hatırlamış.

Yalom'u ve eserlerini önemsememiz, bilgiye erişimde karşılaştığı sorunları aşma becerisinden, kendini ifade etmenin onlarca yolundan birini bulabilmiş olmasından kaynaklanıyor. Irvin Yalom'un önemi, -akademi için, edebiyat için- kendini sürekli sorgulayarak yol almasından, kırk yılı aşan dostluklar kurabilmesinden, yetmiş yıllık eşyalarına sahip çıkmasından, bisiklete tutkusundan, çalıştığı konuya saatlerce odaklanabilmesinden, kütüphaneleri sevmesinden, felsefeye düşkünlüğünden ve yeni bağlantılar, dostluklar kurabilmek için binlerce kilometrelik yolları, okyanusları hiç üşenmeden aşma cesareti göstermesine de dayanıyor.

Irvin D. Yalom'un "Bir Psikiyatristin Anıları"nı okuyalım, okutalım.